

Vlaams
Parlement

vergadering **C143**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 3 februari 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Van Hulle aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de tijdelijke VLIF-waarborg voor boeren die getroffen worden door de slechte conjunctuur, de vogelgriep of de brexit – 1545 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de negatieve impact van de coronacrisis op de investeringen in de land- en tuinbouw – 1614 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de verhoogde steun aan de vzw Boeren op een Kruispunt – 1553 (2020-2021)	8
VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toepassing van artificiële intelligentie in de land- en tuinbouw – 1615 (2020-2021)	14
VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de brede weersverzekering – 1658 (2020-2021)	19
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de lijst van ecoregelingen van de Europese Commissie – 1666 (2020-2021)	23

VRAAG OM UITLEG van Bart Van Hulle aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de tijdelijke VLIF-waarborg voor boeren die getroffen worden door de slechte conjunctuur, de vogelgriep of de brexit
– 1545 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de negatieve impact van de coronacrisis op de investeringen in de land- en tuinbouw
– 1614 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Van Hulle heeft het woord.

Bart Van Hulle (Open Vld): Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven die negatieve gevolgen ondervinden van de slechte economische conjunctuur, de vogelgriep of de Brexit kunnen via het e-loket een aanvraag doen voor een waarborgregeling op overbruggingskredieten. Dat gebeurt via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF).

Om te kunnen genieten van die waarborgregeling moeten bedrijven aan een aantal parameters voldoen. Zo moet het brutobedrijfsresultaat per bedrijfsleider minimaal 40.000 euro bedragen en moet de aanvrager aantonen negatieve gevolgen te hebben ondervonden als gevolg van de slechte economische conjunctuur. Ofwel moet hij of zij een omzetsdaling van minimaal 15 procent na 1 september 2020 aantonen in vergelijking met dezelfde periode in 2019 en 2020. Ofwel moet hij of zij kunnen aantonen dat de omzet met minimaal 15 procent is gedaald in vergelijking met het gemiddelde van eenzelfde periode in de drie voorgaande jaren. De maximale looptijd van de kredieten is zeven jaar en de waarborg geldt voor drie jaar. De waarborg bedraagt maximaal 80 procent van het subsidiabele kredietbedrag.

Minister, hebt u indicaties over de mate waarin de negatieve impact van covid op onze land- en tuinbouwbedrijven zou kunnen leiden tot een faillissement of stopzetting? Is er een schatting gemaakt van het aantal subsectoren binnen de land- en tuinbouw dat een beroep zou kunnen doen op die maatregel?

Op basis van welke bevindingen werden de parameters vastgelegd vanaf wanneer bedrijven een beroep kunnen doen op de tijdelijke waarborgregeling?

Sluit deze maatregel aan bij de reguliere voorziene kredieten van het VLIF of werd hiervoor in een bijkomend budget voorzien?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, collega's, mijn vraag spitst zich toe op de enquête die het Departement Landbouw en Visserij heeft afgenomen bij 448 land- en tuinbouwers. Daaruit is duidelijk gebleken dat bijna negen op de tien Vlaamse land- en tuinbouwers aangeeft minstens één negatieve impact te hebben ervaren van de coronacrisis. De helft treft actief maatregelen om de crisis het hoofd te bieden.

Die bedrijven kampen met een aantal problemen. In volgorde van grootte gaven ze aan dat het vooral gaat over afzetproblemen, hogere prijzen voor hun input-producten, lagere prijzen voor hun outputproducten, betalingsproblemen en

arbeidsproblemen. Maar ook de impact op de mentale gezondheid van de land- en tuinbouwers is aanzienlijk.

Ik heb daarnet al gezegd dat een op de twee actie onderneemt. De voornaamste actie is het uitstellen van investeringen – het gaat dan over 31 procent – maar ook het aanpassen van de productie en besparen op arbeid komen voor.

In de cijfers zien we verschillen tussen de individuele bedrijven maar ook tussen de sectoren. Zo werden de aardappelsector en de sierteelt het afgelopen jaar heel zwaar getroffen. De overheid heeft daar ook voorzien in extra financiële middelen.

De algemene tendens is duidelijk, hoewel er ook positieve extra impulsen zijn, zoals we in deze commissie ook al hebben aangehaald. Dan denk ik aan de ontwikkeling van de korte keten.

Minister, hoe schat u de kwantitatieve en budgettaire impact van de coronacrisis op de investeringsaanvragen bij het VLIF in? Welke beleidsmaatregelen overweegt u om het investeringsklimaat, dat toch wat is teruggeschroefd, te stimuleren, en ondanks de minder goede vooruitzichten onze boeren en tuinders toch te faciliteren? Kan deze mogelijke vertraging in investeringen ook een negatieve impact hebben op dat andere belangrijke aspect, namelijk de verduurzaming van onze land- en tuinbouwbedrijven? Dan denk ik in het bijzonder aan investeringen inzake klimaat, dierenwelzijn en milieu.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel voor de zeer interessante vragen. Ik zal de vragen samen beantwoorden, omdat ze toch met elkaar verbonden zijn. Uit een rondvraag bij de kredietinstellingen en de beroepsorganisaties blijkt dat het aantal land- en tuinbouwbedrijven die liquiditeitsproblemen hebben, voorlopig binnen de perken blijft. Door de aanhoudende crisis krijgen sommige bedrijven het wel alsmaar moeilijker. Er zijn heel wat land- en tuinbouwsectoren die worden getroffen door lage prijzen en andere negatieve gevolgen van onder andere corona, de aviaire influenza, de Brexit, enzovoort. Er zijn dus heel veel zorgen. De situatie van de land- en tuinbouwbedrijven is wel vergelijkbaar met die van andere kmo's. Daarom is de tijdelijke waarborgregeling geactiveerd voor land- en tuinbouwbedrijven met liquiditeitsproblemen die te wijten zijn aan de slechte conjunctuur.

Wat zijn de parameters? Net zoals bij voorgaande tijdelijke waarborgmaatregelen moeten land- en tuinbouwers kunnen aantonen dat ze door de uitzonderlijke gebeurtenis, in dit geval dus de huidige crisis door corona, de aviaire influenza, de Brexit, of een combinatie van al die factoren, in liquiditeitsproblemen zijn gekomen. Dat wordt aangetoond op basis van een omzetsdaling vanaf het moment dat de uitzonderlijke gebeurtenis zich voordoet. In een sector waar de marges bij een normale conjunctuur al zeer klein zijn, kan een plotse omzetsdaling van 15 procent bij een gelijk blijvende productiecapaciteit liquiditeitsproblemen veroorzaken.

Bedrijven die een brutobedrijfsresultaat hebben van minimaal 40.000 euro per bedrijfsleider, kunnen via de bank of kredietinstelling de waarborg aanvragen. De aanvrager moet aantonen dat zijn of haar bedrijf negatieve gevolgen ondervindt van de slechte conjunctuur. Ofwel moet hij of zij een omzetsdaling van minimaal 15 procent na 1 september 2020 aantonen in vergelijking met eenzelfde periode in 2019 en 2020, ofwel moet hij of zij aantonen dat de omzet met minimaal 15 procent is gedaald in vergelijking met het gemiddelde van dezelfde periode in de drie voorgaande jaren. De maximale looptijd van de kredieten is zeven jaar en de waarborg geldt voor drie jaar. De waarborg bedraagt maximaal 80 procent van het bedrag dat kan worden gesubsidieerd.

Dat is dus het kader waarbinnen die waarborg kan worden aangevraagd.

Die maatregel kadert binnen de reguliere voorziene kredieten en machtigingen die het VLIF jaarlijks ter beschikking heeft om waarborgen te verstrekken. Als er meer dossiers zouden worden ingediend dan verwacht, zal, indien nodig, worden bekeken of de VLIF-machtiging toereikend is en of ze eventueel kan worden verhoogd.

De coronacrisis en de Brexit hebben een negatieve impact op veel bedrijven uit heel wat sectoren. Ik verwacht dus dat de bedrijven en subsectoren die een beroep zullen doen op de maatregel, zeer divers zullen zijn. Er is geen enkele subsector uitgesloten van de regeling.

Uit de cijfers van het aantal ingediende en geselecteerde investeringen en van de subsidiabele investeringskosten in 2020 blijkt dat de coronacrisis ook een impact heeft gehad op het aantal ingediende investeringen én op het investeringsbedrag doorheen het jaar. Nochtans lag het totale investeringsbedrag iets hoger in 2020, met om en bij 683 miljoen euro aan investeringen die zijn aangemeld.

Dat is ongeveer 20 miljoen euro meer dan in 2019: in 2019 was het 668 miljoen euro en in 2020 683 miljoen euro.

In het tweede en derde kwartaal is er echter een duidelijke terugval ten opzichte van het eerste kwartaal, zowel inzake het aantal aangemelde investeringen als het aangemelde investeringsbedrag. In het tweede kwartaal daalde het aantal aanvragen met 13 procent ten opzichte van het eerste kwartaal. In het derde kwartaal bedroeg de daling zelfs 27 procent ten opzichte van het eerste kwartaal. In het vierde kwartaal zien we opnieuw een heropleving van de cijfers. Die is hoogstwaarschijnlijk te wijten aan het feit dat die blokperiode de laatste was van de oorspronkelijke looptijd – 2015-2020 – van PDPO III (Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling). Ik denk dus dat er sprake is van een aanzuigeffect wegens de onzekerheid over de nieuwe regelgeving in 2021.

In 2021 en 2022 geldt er voor het VLIF een overgangsregeling in afwachting van het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) dat, zoals jullie weten, pas start in 2023, met extra steun voor jonge landbouwers voor de meest duurzame investeringen. Samen met het jaarlijkse VLIF-budget en de middelen die beschikbaar komen vanuit het Vlaams relanceplan willen we de komende jaren de Vlaamse land- en tuinbouwers alle kansen geven om blijvend en opnieuw te investeren in duurzame en innovatieve technieken. Zo kunnen ze hun bedrijf meer weerbaar maken voor de toekomst.

Dan ga ik in op de beleidsmaatregelen. Omdat de start van het nieuwe GLB twee jaar uitgesteld wordt, heb ik voor de overgangsjaren 2021 en 2022 het VLIF-beleid al versterkt. De overgangsregeling werd op mijn initiatief op 22 januari definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Bij de opmaak van deze regelgeving hebben we rekening gehouden met het huidige investeringsklimaat. Zo is er een extra steunintensiteit van 10 procent voorzien voor onze jonge boeren – met een leeftijd tot en met 40 jaar – die duurzaam investeren. Die keuze sluit aan bij de doelstellingen van het nieuwe GLB om jonge landbouwers extra te ondersteunen en om de generatiewisseling te bevorderen. Zeker in Vlaanderen is dat een enorme uitdaging om onze land- en tuinbouwsector ook op de lange termijn te kunnen behouden. Ik vind het ook echt van belang om die doelstelling hand in hand te laten gaan met een versnelling van de verduurzaming van de sector, ook op ecologisch vlak. Daarom werd het subsidiepercentage voor de meest duurzame investeringen opgetrokken. Zo geef ik al invulling aan de Vlaamse doelstellingen, bijvoorbeeld opgenomen in het klimaat- en energieplan 2021-2030, en zorg ik ervoor dat de sector ook bijdraagt aan de Europese doelstellingen, bijvoorbeeld de Green Deal en de Farm-to-Forkstrategie.

Daarnaast is de looptijd van het totaal plafond van subsidiabele investeringen voor de periode 2015-2020 van 1 miljoen euro verlengd met twee jaar en ook verhoogd met 350.000 euro per bedrijf. Dat is dan weer van toepassing op alle professionele land- en tuinbouwbedrijven.

Collega Talpe, u stelde vragen over de oorzaken en de toekomst. Onze land- en tuinbouwbedrijven zetten al lang in op die verduurzaming. Met de extra steunintensiteit van 10 procent die vanaf 2021 wordt voorzien voor jonge boeren, wordt in de overgangsjaren nog een versnelling hoger geschakeld. Hiermee wil ik investeringen om het milieu en het klimaat te verbeteren een duw in de rug geven. We willen ook onze veebedrijven met een jonge landbouwer in de bedrijfsleiding bijkomend stimuleren om met bovenwettelijke dierenwelzijnsinvesteringen duurzamer te worden op het vlak van dierenwelzijn.

In 2020 werden twee enquêtes georganiseerd die peilden naar de gevolgen van de coronacrisis op de landbouwbedrijfsvoering, één door het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) en één door het departement. Beide enquêtes kwamen tot hetzelfde – en dus geloofwaardige – resultaat, namelijk dat een derde van de boeren door de coronacrisis investeringen uitgesteld heeft of van plan is om die uit te stellen. Het is nu nog afwachten hoeveel en voor welk investeringsbedrag investeringen dit jaar aangemeld zullen worden. De aanmeldingen in het vierde kwartaal van 2020 toonden weer een stijgende lijn. Met de versterking van het VLIF wil ik dat die trend zich in die richting verder zet.

Mijn antwoord was misschien wat uitgebreid, maar de vragen vereisten dat ook.

De voorzitter: Dank u wel, minister, voor dit inderdaad uitgebreide antwoord.

De heer Van Hulle heeft het woord.

Bart Van Hulle (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw goede antwoord. Ik zou nog graag een aanvulling willen doen in verband met de jonge bedrijfsleiders, die u definieert als boeren van maximum 40 jaar – wat ik ook goed vind. Het is zeer positief dat u zo veel doet voor het investeringsklimaat van jonge boeren. Ik zou ook een insteek willen geven over liquiditeit van jonge boeren. Een van de parameters om van de waarborgregeling te kunnen genieten, is bijvoorbeeld een brutobedrijfsresultaat van minimaal 40.000 euro. Ik denk dat je dat als jonge beginnende boer misschien niet haalt. En het zijn net die jonge, beginnende boeren die we extra moeten steunen en die waarborg moeten kunnen geven. Misschien is daar wel een opening om dit extra te bekijken?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ook van mijn kant dank ik u voor uw antwoord. Het is goed dat het aantal faillissementen voorlopig nog onder controle blijft, maar uit de enquête en ook uit de signalen van het veld blijkt toch dat we bijzonder alert moeten zijn. Het is natuurlijk een menselijke reactie om in moeilijkere tijden investeringen te gaan uitstellen, maar ik ben heel blij dat u dit niet loslaat en er ook extra op inzet en ook extra middelen voorziet specifiek voor de jonge boeren, om hen te gaan stimuleren. We zien ook grote verschillen tussen de sectoren, ik heb het ook aangehaald in mijn basisvragen. Ik denk bijvoorbeeld aan de biobedrijven, die het vooral bij de opstart heel moeilijk hebben. We hebben ook de ambitieuze doelstelling in het nieuwe GLB om 25 procent aandeel te halen. We weten dat we in Vlaanderen daar nog heel erg ver van af zitten, op een tiende. Dat is ook iets waar we extra aandacht aan moeten besteden. Uit een tevredenheidsenquête in een VILT-artikel (Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw) bleek toch ook dat de tevredenheidsindex van onze landbouwers serieus in elkaar is gestort. Ik denk dat we die twee zeker aan elkaar moeten koppelen. Ik had het daarnet ook al over het mentale welzijn. Het zijn verschillende factoren die aan

elkaar hangen. Ik ben alvast tevreden, minister, dat u ook de vinger aan de pols houdt.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Ik denk dat dit een bezorgdheid is die alle politieke families hier delen. Het zijn onzekere tijden en dan krijg je uiteraard die marktreacties, bijvoorbeeld het uitstellen van investeringen. Alles komt ook een beetje samen: vogelgriep, varkenspest, COVID-19, Brexit en ik denk dat we eerlijk moeten zijn: deze zaken zijn natuurlijk morgen nog niet verdwenen. Investerings zijn nochtans broodnodig voor de sector, het geeft onze Vlaamse land- en tuinbouw een toekomst. Er zijn grote uitdagingen rond duurzaamheid en klimaat, dat werd reeds gezegd. De impact kan dus mogelijk toch groot zijn. Buiten de impact voor investeringen gaat het bij sommigen over puur overleven, dat mogen we ook niet uit het oog verliezen. Wij zijn dus zeker voorstander van deze tijdelijke waarborgregeling via het VLIF.

Minister, u zei dat die maximumlooptijd van de kredieten zeven jaar bedraagt. Ik ga er dus van uit dat de impact op de begroting ook ruimer is dan alleen dit jaar. Kunt u iets meer verduidelijking geven over wat voorzien is in de begroting? U zei dat het voorzien is binnen de machtigingen van het VLIF, maar ik neem aan dat u dan spreekt over het hele pakket, dus de looptijd over alle jaren voorzien binnen de machtiging van het VLIF en niet alleen dit jaar.

Bart Dochy (CD&V): Enerzijds zijn nieuwe investeringen inderdaad belangrijk om de sector bij de tijd te houden, mee te gaan in de evoluties en de Europese verwachtingen en ook de verwachtingen van de maatschappij. Anderzijds is er het gevaar dat in crisis de liquiditeitspositie van de bedrijven in het gedrang kan komen om de werking verder te laten lopen met de bestaande investeringen. In elk geval denk ik dat het hier een goede discussie is, met een aantal duidelijke vragen die ook een opstap zijn – zoals ik al gezegd heb – naar onze hoorzitting van volgende week. Ik zou iedereen vragen om nog eens goed na te denken over deze vragen die hier gesteld werden en over de antwoorden van de minister. Dan kunnen we volgende week ook nog aanvullende vragen stellen aan de mensen van het VLIF.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik dank de collega's voor de interesse.

Collega Van Hulle, wat de jonge boeren betreft, is die 40.000 euro er eigenlijk gekomen om een onderscheid te kunnen maken tussen professionelen en niet-professionelen. Men moet ergens een grens trekken. Jonge boeren kunnen sowieso rekenen op een overnamepremie van maximaal 75.000 euro, ook in niet-corona-tijden, waardoor we hen al een eind op weg helpen in geval van een overname.

Die ondergrens van 40.000 euro gaat over het brutobedrijfsresultaat. Ik ben zeker bereid om daarnaar te kijken, maar we moeten op een of andere manier dat onderscheid duidelijk proberen te maken. In het geval van startende bedrijven wordt sowieso oplossingsgericht naar het dossier in zijn geheel gekeken, maar ik heb tot op vandaag geen enkel signaal ontvangen van jonge boeren dat daarmee problemen zouden zijn. We zitten heel vaak met hen samen maar ik wil gerust, met het oog op volgende week, nog eens vragen of daar grote problemen over bestaan.

Mevrouw Talpe, ik had het al bij het begin van de vergadering moeten zeggen, maar ik ben blij dat u opnieuw alive-and-kicking bent na de toch moeilijkere weken. U hebt niet echt bijvragen gesteld, tenzij ik ze niet echt gehoord zou hebben.

Collega Joosen, uw opmerking over overleven is heel terecht. Het is wel zo dat onze land- en tuinbouwbedrijven ook toegang hebben tot de generieke steunmaatregelen

zoals het Vlaams beschermingsmechanisme. Die maatregelen staan voor alle bedrijven open.

De machtiging van het VLIF is voldoende groot om de tijdelijke waarborgen op te vangen. Op budgettair vlak is er dus geen probleem voor de volledige looptijd van de waarborg.

De voorzitter: De heer Van Hulle heeft het woord.

Bart Van Hulle (Open Vld): Minister, ik vind het heel positief dat u dit wilt bekijken, want volgens mij zijn er wel jonge bedrijven die kampen met liquiditeitsproblemen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ik dank u, ook voor uw bezorgdheid over mijn gezondheid. Ik ben eigenlijk nooit echt ziek geweest, dat is een geruststelling. Ik heb ook niemand besmet rondom mij, dat was nog een grotere geruststelling.

Voorzitter, u had het over een discussie, maar ik denk dat het geen discussie is, maar een gedeelde bezorgdheid over jongere en uiteraard ook rijpere land- en tuinbouwers. Ik had inderdaad geen bijvragen, maar ik wilde vooral aandacht vragen voor die verschillende sectoren – ook biobedrijven – bij de opstart en wijzen op de groeiende ontevredenheid bij de land- en tuinbouwers. Ik kijk samen met jullie uit naar de gedachtewisseling volgende week.

De voorzitter: Ik wil nog even bevestigen dat een discussie niet altijd negatief hoeft te zijn, het is ook een vorm om van gedachten te wisselen.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de verhoogde steun aan de vzw Boeren op een Kruispunt – 1553 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, in de commissie is er algemeen een grote appreciatie voor het werk van Boeren op een Kruispunt. Uzelf gaf ook aan dat u een uitzondering maakte voor deze organisatie door haar destijds geen besparing op te leggen.

Onlangs kondigde u aan om de steun aan Boeren op een Kruispunt met 100.000 euro te verhogen. Er was vorig jaar volgens de organisatie een stijging van het aantal vragen met 34 procent. Met die middelen zal de vzw een bijkomende adviseur kunnen werven en bijkomende sessies bij psychologen kunnen bekostigen. Ook het Landelijk infopunt voor vrouwen (Liv) krijgt 95.00 euro extra.

De opzet is volgens u dat aldus verder werk kan worden gemaakt van een actieplan over het welbevinden van de landbouwer.

Laat me eerst vooropstellen dat ik en mijn fractie volledig achter de verhoogde steun staan die u hebt toegekend. Met de bijkomende middelen besteedt de Vlaamse overheid nu meer dan een half miljoen euro aan Boeren op een Kruispunt. Met die middelen zorgen zij voor een heel belangrijke directe ondersteuning voor onze boeren en boerinnen. Het lijkt me echter uiterst interessant om de informatie die

Boeren op een Kruispunt via haar werking te horen krijgt, om te kunnen zetten in beleid. Het zou immers erg spijtig zijn dat die schat aan informatie, die echt raakt aan een aantal pijnpunten, denk ik, niet zou leiden tot concrete beleidsaanbevelingen. Zonder die bijkomende stap lijkt het erop dat we vooral met de kraan open aan het dweilen zijn. Willen we het welbevinden van onze boeren en boerinnen structureel verhogen, dan zullen we toch die onderliggende oorzaken moeten aanpakken. We hebben het daar al een paar keer over gehad in de commissie.

Minister, voorkomen is dus zeker en vast veel beter dan genezen. Vandaar de volgende vragen. Op welke manier rapporteert Boeren op een Kruispunt aan de Vlaamse overheid over haar werking? Worden de individuele casussen omgezet in meer globale, veralgemeende vaststellingen, die als aanbeveling kunnen gelden voor de overheid? In dat geval, welke beleidsaanbevelingen hebt u van Boeren op een Kruispunt al gekregen, en is daar ook al iets mee gebeurd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Steenwegen, bedankt voor de vraag en zeker ook bedankt voor de appreciatie voor de werking van Boeren op een Kruispunt en alle organisaties die het welbevinden van de boer en de boerin centraal stellen. Zeker tijdens deze coronacrisis mogen we de mentale conditie van mensen niet uit het oog verliezen. Boeren op een Kruispunt rapporteert in eerste instantie aan de Vlaamse overheid over haar werking volgens de bepalingen die daarover in het jaarlijkse reguliere subsidiebesluit zijn opgenomen. Dat gaat met name over de financiële verantwoording van de kosten voor de activiteiten waarvoor de subsidie is toegekend en de eventuele opbrengsten die in het kader van die activiteiten zijn verworven. Daarnaast wordt in het jaarverslag van de vzw een meer gedetailleerde rapportering over de activiteiten weergegeven, en daarin worden ook in het oog springende trends meegenomen. Er zijn ook heel wat ad-hoccontacten rechtstreeks en via de leden van de raad van bestuur. De vzw maakt trouwens ook deel uit van de stuurgroep die ik heb geïnstalleerd naar aanleiding van de opmaak van het actieplan voor welbevinden in de land- en tuinbouw, samen met landbouworganisaties, het Landelijk infopunt voor vrouwen en vertegenwoordigers van het beleidsdomein Landbouw en Visserij. De stuurgroep heeft, naast het aansturen en de opmaak van het actieplan, als doel expertise en ervaringen samen te brengen vanuit een aantal invalshoeken en op zoek te gaan naar oplossingen. Collega's, voor de goede orde, ik heb ook de steun aan het Landelijk infopunt voor vrouwen substantieel opgetrokken, met bijna 100.000 euro. Ik vind die werking bijzonder waardevol. We hebben ook al overleg gehad met dat infopunt. Ik zou ook willen dat die werking in de toekomst ook wat beter wordt geïntegreerd, maar daar werkt men samen aan.

De hoofdpoddracht van Boeren op een Kruispunt is boeren ondersteuning te bieden bij heel concrete problemen waarmee ze te kampen hebben, en communicatie te voeren ter ondersteuning van de werking. In het verleden nam de directeur van de vzw ook geregeld contact op met onze medewerkers als in specifieke sectoren zich bepaalde problemen frequent voordeden, bijvoorbeeld bij de crisis in de fruitsector en de uitbraak van de Afrikaanse varkenspest enkele jaren geleden. Collega Joke Schauvliege zal zich dat herinneren. Er wordt dus heel snel teruggekoppeld daarover. De vaststellingen van de vzw en de aanbevelingen inzake steunmaatregelen zijn meegenomen bij de uitwerking van steunmaatregelen, samen met de input van andere betrokken actoren uit de sector.

De bijkomende subsidie voor 2021 is toegekend naar aanleiding van de vaststelling dat er in een aantal provincies een beduidende stijging was van het aantal casussen. Dat betekent dus dat we kort op de bal spelen, maar ik begrijp ook dat u dat toejuicht, collega Steenwegen.

Daarnaast is in de nieuwe projectsubsidie expliciet opgenomen dat die moet worden aangewend voor de expertiseopbouw en de ontsluiting ervan ter versterking van het programma 'Focus op talent'. Met de opgedane ervaring zal de vzw vanuit haar reguliere werking voorstellen doen aan het beleid ter versterking van het welzijn van onze boeren.

Wat de ad-hocproblemen betreft, is het zo dat de vzw zelf ook beschikt over een ruim netwerk aan contacten. Als er bijvoorbeeld issues zijn rond controles en administratieve lasten, wordt dit via die contacten doorgegeven aan de betrokken overheidsdiensten, zoals het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV).

Ik vind die werking dus goed. Ze rapporteren ook heel goed. Maar er zijn natuurlijk, collega Steenwegen, een aantal problemen waar de boeren mee te kampen hebben en ook een aantal grote dossiers met grote zorgen die niet op een dag opgelost kunnen worden. Ik denk dat een goede begeleiding al zeer bevorderlijk kan zijn, ook voor het mentale welbevinden.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Dank u wel, minister. U zult wel begrijpen dat mijn vraag niets te maken heeft met controle op de organisatie Boeren op een Kruispunt, maar vooral gericht is op het zoeken naar manieren om meer te kunnen doen met de informatie die door de werking wordt verzameld. Ik begrijp dat er wel bepaalde vormen van terugkoppeling zijn, vaak rechtstreeks. Maar het zou toch goed zijn als die resultaten ergens op een meer structurele manier worden gepubliceerd, zodat men daar kennis van kan nemen.

U spreekt over een jaarverslag. Het ligt misschien aan mij, maar ik heb dat niet onmiddellijk teruggevonden op de site van Boeren op een Kruispunt. Mijn vraag aan de secretaris is dus of wij kunnen beschikken over de jaarverslagen van de organisatie. Ik denk dat dat geen probleem kan zijn, ik veronderstel dat die gepubliceerd werden.

Ik denk dat het goed is dat er rechtstreeks gerapporteerd wordt. Ik heb ook gezien dat er leidend ambtenaren in de raad van bestuur zetelen. Er zijn veel rechtstreekse kanalen. Mijn pleidooi is vooral om de impact van de werking van Boeren op een Kruispunt nog groter te maken en om die niet te beperken tot het individueel helpen van mensen – wat natuurlijk superbelangrijk is en voor die mensen uiterst noodzakelijk, ook op korte termijn. Maar ik denk dat we moeten proberen om daar trends in terug te vinden, om bepaalde grotere vaststellingen te doen die dan kunnen leiden tot een debat in deze commissie over de moeilijkheden die boeren ervaren. Dat kan dan eventueel leiden tot aanpassingen, bijvoorbeeld aan de regelgeving, die als zeer moeilijk wordt ervaren.

Ik heb niet echt een bijkomende vraag. Ik ben wel tevreden met uw antwoord. Maar ik pleit ervoor om zoveel mogelijk te kunnen nagaan wat er uit die werking komt, om de impact van die werking te kunnen vergroten. Mijn concrete vraag is eerder gericht aan de commissiesecretaris: kunnen we de jaarverslagen krijgen om die eventueel later mee te nemen in de bredere discussie over het welzijn van boeren? Want ik begrijp dat ze ook, logischerwijze, opgenomen zijn in het ruimere traject.

De voorzitter: Collega Steenwegen, dit wordt opgenomen door de secretaris. De jaarverslagen staan vanzelfsprekend ter beschikking en zullen worden overgemaakt aan de commissie of op de website geplaatst worden. We kunnen eventueel de mensen van Boeren op een Kruispunt uitnodigen, want ik denk dat het al een hele tijd geleden is dat ze nog eens te gast waren in deze commissie.

Traditiegetrouw zijn er veel aanvullende vragen over dit thema. De collega's staan allemaal positief tegenover de werking en zijn bekommerd om het welbevinden van de land- en tuinbouwers. Dat blijkt ook nu weer, want ik zie dat verschillende commissieleden een aanvullende vraag willen stellen.

Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Joke Schauvliege (CD&V): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Nog niet zo lang geleden heb ik u ook een vraag gesteld over Boeren op een Kruispunt, meer bepaald over hoe zij een rol kunnen spelen in uw actieplan rond welbevinden en mentaal welzijn. U zei toen dat zij voor u een heel belangrijke partner zijn. Ik ben dan ook heel blij dat u nu toont dat dat menens is en dat u daar de nodige middelen voor ter beschikking stelt. Ik wil u bedanken omdat u zo consequent bent in het uitvoeren van die beloftes.

Ik heb nog een aantal aanvullende zaken bij de bezorgdheden van collega Steenwegen. Het is natuurlijk zo dat Boeren op een Kruispunt heel erg preventief werkt. Ze kunnen vaak vroeg detecteren waar het fout loopt op het vlak van welzijn, waar er grote kopzorgen zijn, bijvoorbeeld rond de aanpak van papieren of controles. Landbouwers kunnen daarmee terecht bij Boeren op een Kruispunt, wat ervoor kan zorgen dat ze niet diep in de put geraken, maar licht zien aan het einde van de tunnel. Ik vind het dus goed dat Boeren op een Kruispunt erg preventief werkt en niet alleen pas op het einde van die schakel komt.

Het is ook goed dat er een algemeen actieplan komt waar iedereen bij betrokken is. We weten immers allemaal dat iedereen bezig zal moeten zijn met het mentale welzijn van onze landbouwers. Dat zal ook zo moeten zijn bij de landbouworganisaties en bij iedereen die daarbij betrokken is. Men kan die taak niet enkel leggen bij Boeren op een Kruispunt. Daarom is dat actieplan volgens mij ook cruciaal.

Boeren op een Kruispunt verwijst soms mensen door naar de reguliere zorg, maar mensen voelen zich daar vaak niet goed begrepen omdat men niet zo goed weet hoe men met die specifieke problemen moet omgaan. Het lijkt me dan ook belangrijk om in het actieplan voldoende aandacht te hebben voor welzijn. Misschien kunnen bij uw collega bevoegd voor Welzijn een aantal accenten worden gelegd om die specifieke problematiek op te vangen.

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Minister, ook de N-VA-fractie wil u danken voor de extra inspanning die zal worden gedaan voor Boeren op een Kruispunt. Ook wij vinden het heel belangrijk dat onze landbouwers vanaf het begin voldoende kunnen worden begeleid, en dat deze mensen ook in de stuurgroep zitten voor uw actieplan. Het is immers van belang om deze bezorgdheden van meet af aan mee te geven. Zoals de collega zei, is het uiteraard belangrijk om na te gaan of er algemene problemen zijn die vaak terugkeren. Ik veronderstel dat er heel wat persoonlijke, specifieke problemen zijn waar Boeren op een Kruispunt mee te maken krijgt, maar daarnaast zijn er wellicht veel terugkerende problemen, zoals de administratieve last. Het zou goed zijn om die problemen te verzamelen en daar iets mee te doen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ook wij zijn uiteraard heel tevreden met de extra middelen voor Boeren op een Kruispunt maar ook voor het Landelijk infopunt voor vrouwen.

Het jaarverslag van de vzw wordt hier af en toe in de commissie besproken. Ik ben blij dat we dat hier kunnen voortzetten en dat we daarover van gedachten kunnen

wisselen. Collega Steenwegen, dat heeft ook effectief geleid tot beleidsinitiatieven waaronder het project Zot van ('t) Boeren dat recent wordt afgesloten. Maar ze mogen inderdaad ook wat proactiever zijn. Ik denk dat de andere groepen wel wat meer aanbevelingen en werkpunten meegeven. We kunnen hen zeker de suggestie doen om daarmee aan de slag te gaan.

Minister, ik wil nog even terugkomen op de gedachtewisseling die op 2 december is gehouden naar aanleiding van de vraag om uitleg van collega Schauvliege en collega Nachtergaele. Ik heb er toen op gewezen dat de vzw heel wat problemen ondervindt met de zoektocht naar vrijwilligers en ik heb u toen gevraagd om bij de lokale besturen en bij de minister van Binnenlands Bestuur na te gaan of er kan worden gewerkt aan een versterking. Wat is daarmee gebeurd? Wordt dit opgevolgd? Immers, wanneer de vzw extra middelen krijgt, zullen er wellicht ook extra handen nodig zijn om dat beleid verder uit te rollen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, als anciens hebben wij de opstart van Boeren op een Kruispunt meegemaakt. Over alle partijgrenzen heen hebben wij die vzw altijd gesteund. Al jarenlang wordt bij elke begrotingsbespreking aan de bevoegde minister gevraagd om de subsidie voor Boeren op een Kruispunt te verhogen. Dat is meestal gebeurd, ook dit jaar, waarvoor ook onze dank, minister.

Ook de verhoging van de subsidies voor het Landelijk infopunt voor Vrouwen is natuurlijk een goede zaak. Dat betekent echter natuurlijk ook wel dat die mensen steeds meer middelen nodig hebben omdat de problemen steeds groter worden. Dat moet men toch ook erkennen. Ik denk dat er niet alleen het tekort aan middelen is, maar vooral ook aan personeel, aan psychologen. Minister, misschien herinnert u zich dat ik de vraag tot verhoging van de subsidies heb gesteld bij de begrotingsbesprekingen eind december. U hebt dat toen al toegezegd, wat een goede zaak is. U hebt toen ook gezegd dat de problemen zich vooral situeren in West- en Oost-Vlaanderen, dat de dossiers zich vooral daar situeren. Ongetwijfeld kunt u dat vandaag bevestigen. Ik heb u toen echter ook een detailvraag gesteld. Net als alle andere fracties, denk ik, hebben ook wij overleg gehad met de nieuwe directeur van Boeren op een Kruispunt, en de vraag was niet alleen naar meer middelen en meer personeel, maar er was ook een opmerking over de huisvesting. Blijkbaar zijn die omstandigheden niet optimaal. Dat is in Aalter, dacht ik. Bent u daarvan op de hoogte? Ik denk van wel. Bestaat er een mogelijkheid om ook daarvoor een oplossing te zoeken?

Voorzitter, ook ik ben er een voorstander van om de mensen van Boeren op een Kruispunt jaarlijks uit te nodigen in de commissie, zodat ze hier eventueel hun jaarverslag kunnen toelichten.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel voor de heel grote interesse in Boeren op een Kruispunt, en de talrijke vragen. Collega Schauvliege, uiteraard is preventie ontzettend belangrijk. Net daarom is aan het Landelijk infopunt voor vrouwen en Boeren op een Kruispunt gevraagd om daar nog meer op in te zetten. We willen dat eventuele alarmsignalen worden opgevangen en dat ook het hulpaanbod sneller bij de boeren kan komen, zodat ze daar ook sneller naar kunnen kijken. Over uw zorgen over Welzijn hebben we het in het verleden ook al eventjes gehad. Ik herken zeer goed de opmerking dat iemand wordt doorgestuurd naar Welzijn en dat men daar de taal niet begrijpt. Je moet natuurlijk wel weten wat de zorgen van boeren zijn vooraleer je ze kunt helpen. Er is nu dus ook structureel overleg met het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG) om in het generieke welzijnsaanbod dat vandaag bestaat, ook voldoende aandacht te hebben

voor de specifieke situatie van de boeren. Anders zijn ze daar niks mee, worden ze eigenlijk naar een kanaal gestuurd dat hen niet kan helpen. Ik kan zelfs een voorbeeldje geven wat dat betreft. Een alleenstaande boer die nood heeft aan psychologische ondersteuning, kan niet zomaar weg van zijn bedrijf als zijn koeien moeten worden gemolken. Dat zijn zo van die heel praktische zaken waarmee men in de welzijnssector ook rekening moet houden, die er soms voor zorgen dat het hulpaanbod gewoon stopt. Ik zie de heer Dochy bevestigend knikken.

Collega Schauvliege, die structurele betrokkenheid is nu verzekerd en verankerd. U had dat ook al gevraagd. Ik wil dat er een sterk actieplan komt, waarbij de kanalen die het best toegang hebben tot onze boeren, en daar behoort Boeren op een Kruispunt zeker toe, in grote mate mee hun stempel kunnen drukken.

Collega Talpe, daarbij aansluitend, eind vorig jaar is onze gespreksgids opgestart. Dat is een eerste stap om lokale afdelingen van bijvoorbeeld onze landbouworganisaties ook daadwerkelijk in het project mee te trekken en de problematiek bespreekbaar te maken. Het meer betrekken van lokale besturen, zoals u zei, is een element dat zeker wordt meegenomen bij de opmaak van het actieplan welbevinden. Ik denk dat elke burgemeester, of toch heel veel burgemeesters, zijn boeren ook persoonlijk kent.

Collega van der Vloet, de individuele ondersteuning focust op zowel bedrijfs- als gezinsoplossingen. De landbouwsector is zeer divers, van dierlijk tot plantaardig, van bio tot gangbaar. Dat is dus een heel diverse groep, en dat vraagt maatwerk per subsector en bedrijf. Je kunt daar dus onmogelijk een 'one size fits all' op toepassen. Op de website kan men ook de problemen vinden die per subsector voorkomen. Een aantal algemene zaken zijn daar zeker ook te vinden.

Collega Sintobin, u hebt inderdaad – ere wie ere toekomt – op tijd gevraagd naar de verhoging van de middelen. U hebt ook melding gemaakt van het probleem van de huisvesting. We zijn op dit ogenblik op zoek naar een nieuwe locatie. We hebben nog geen signalen gekregen dat die verhuis aanleiding zou geven tot extra kosten. We moeten eerst bekijken waar ze naartoe kunnen verhuizen. Maar het klopt wel dat de locatie nu niet ideaal is.

Collega Steenwegen, uiteraard ben ik u niet vergeten. De jaarverslagen tot 2019 staan op de website. We zullen de link bezorgen aan het secretariaat. Het jaarverslag van 2020 staat er nog niet op. Zodra dat afgewerkt is, zal dat op de site gezet worden.

Ik denk dat het zeker nuttig kan zijn om een gedachtewisseling te organiseren met Boeren op een Kruispunt of met het Landelijk infopunt voor vrouwen en dat die aanleiding zal geven tot zeer geëngageerde verhalen. Ik wil trouwens ook meegeven dat de financiering van het Landelijk infopunt voor vrouwen aanvankelijk de bevoegdheid was van collega Demir. Zij heeft de financiering daarvan stopgezet. Ik heb die financiering weer opgevist in mijn middelen en ze zelfs verhoogd. Ik hoop dat daar appreciatie voor bestaat. Vanuit de organisatie is dat in elk geval zo.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Dank u wel, collega's, voor de bijkomende vragen. Dank u wel, minister, voor het antwoord. Ik heb blijkbaar slecht gezocht op de site. Maar geen nood, het is goed dat die verslagen er zijn.

Ik sta positief tegenover de suggestie om nog eens een hoorzitting te organiseren om hun werking te bekijken. Collega's, we staan allemaal wel achter de verhoging van de subsidie, maar ik denk dat we vooral blij zouden zijn als die subsidieverhoging niet nodig zou zijn. De bedoeling zou eigenlijk moeten zijn dat we

proberen ervoor te zorgen dat zo weinig mogelijk van onze landbouwers zo diep in de problemen geraken dat ze naar een persoonlijke ondersteuning moeten zoeken. Dat zal nooit voor 100 procent lukken, daar ben ik me van bewust. Maar we moeten vooral kijken naar de onderliggende problemen en daarop antwoorden proberen te vinden – dat was ook de reden voor mijn vraag – zodat we een populatie van landbouwers hebben die beter in hun vel zitten, waarvan het welzijn hoger is dan vandaag. Ik denk dat we daar allemaal naar streven.

De voorzitter: Een en ander zal straks bekeken worden in de regeling van de werkzaamheden, collega Steenwegen.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de toepassing van artificiële intelligentie in de land- en tuinbouw – 1615 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, in uw beleids- en begrotingstoelichting haalde u aan dat ook in de landbouw een belangrijke rol is weggelegd voor digitale innovatie. Ik citeer: "Een snelle doorbraak in digitale innovatie is nodig. Digitale toepassingen zijn de nieuwe hefboom voor de groei van de productiviteit en productinnovaties. We versnellen de uitrol van verschillende initiatieven, zoals de digitale beleidsagenda's rond Artificiële Intelligentie en cybersecurity. Dit zal ons in staat stellen om onze fabrieken en kantoren, maar ook onze mobiliteit en landbouw slimmer te organiseren." Dat is iets wat ik volledig onderschrijf, minister. Met de voorstelling van het beleidsplan bio-economie op 18 januari gaf u meteen ook uitvoering aan dat voornemen, met de nadruk op onderzoek, innovatie en samenwerking tussen industrie en landbouw.

In een recent interview aan het Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw (VILT) gaf de CEO van Robovision – verkozen tot scale-up van het jaar – aan dat data ook in de land- en tuinbouw enorm belangrijk zullen worden. Ik denk eigenlijk dat ze dat al zijn en nog meer zullen worden. Hij deed zelfs de gewaagde voorspelling dat sommige land- en tuinbouwbedrijven over een aantal jaren meer data-inkomsten dan vruchtinkomsten zullen oogsten.

Tegelijk waarschuwt hij dat Vlaanderen achterop dreigt te raken ten opzichte van landen als Canada, Australië, Brazilië en de VS. Het Innovatiesteunpunt geeft in datzelfde interview ook nog aan dat het belangrijk is om te blijven waken over wie de eigenaar is van de gegenereerde data en met wie ze worden gedeeld.

Het belang van controle over data en de mogelijkheid om deze vloeiend te kunnen uitwisselen, ligt aan de basis van de plannen van de Vlaamse overheid om een datanutsbedrijf op te richten.

Minister, ziet u in het initiatief om een datanutsbedrijf op te richten ook kansen voor de toepassingen in de land- en tuinbouw?

In het interview wordt ook de bezorgdheid geuit dat Vlaanderen minder innovatief zou zijn dan grote landen als Canada, Brazilië, de VS en Australië, onder andere door de kleinere schaal van onze land- en tuinbouwsector. Tegelijkertijd zien we dat Vlaanderen op het vlak van kmo's en innovatie goed scoort, onder andere in

de verdeling van innovatiesubsidies. Ziet u een gelijkaardige tendens in de land- en tuinbouw?

Wat is uw visie op de schaal van de Vlaamse land- en tuinbouwsector en het stimuleren van artificiële intelligentie?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega De Roo, de land- en tuinbouw is een zeer innovatieve sector waar heel veel data worden verzameld. Denk maar aan de data van de melkrobots, bodem- en gewassensoren van intelligente machines, allerlei automatische registraties, enzovoort.

Vandaag wordt maar een klein deel van de gegenereerde data benut en gedeeld met partners. Er is een zeer grote vraag bij onze boeren naar datadeling. Eigenlijk verschilt onze Vlaamse land- en tuinbouw hierin niet van andere sectoren. Integendeel, onze boeren zagen als een van de eersten het enorme potentieel van datadelen. En daar wordt heel intens op ingespeeld door de sector.

Om de bereidheid tot datadelen te verhogen, zijn een aantal zaken nodig. Enerzijds is een zeer performante IT-infrastructuur nodig en anderzijds het vertrouwen dat alle bedrijven, inclusief de Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven, te allen tijde de controle over hun data zullen kunnen behouden.

Om deze twee voorwaarden te verzekeren, werd eind 2019 het datadeelplatform DjustConnect opgericht, vanuit een samenwerking tussen het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) en een aantal landbouwcoöperaties. DjustConnect is Vlaams en ook Europees een voorloper en sluit volledig aan bij de principes van de Europese datastrategie.

Het Vlaamse datanutsbedrijf wordt opgericht met dezelfde doelstelling als DjustConnect. Er wordt nu dus al gebouwd aan een goede samenwerking tussen DjustConnect en het datanutsbedrijf. De ervaring en domeinkennis van ILVO zouden moeten zorgen voor een versnelling van de data-economie in de Vlaamse agrovoedingssector.

Wat het interview betreft, zijn onze boeren altijd al zeer innovatief geweest. Innovatie gaat niet altijd gepaard met grote investeringen. Het kan ook gaan om de invoering van een nieuw proces, het aanboren van nieuwe markten, nieuwe producten, enzovoort.

In Vlaanderen wordt vandaag al ingezet op een vlotte kennisoverdracht over innovatie naar alle landbouwers. Onderzoek en demonstratie die vanuit het Departement Landbouw en Visserij gesubsidieerd worden, moeten altijd toegankelijk zijn voor alle landbouwers.

In de specifieke VLIF-steunmaatregel (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) innovatieve investeringssteun worden innovaties ondersteund die voor de eerste maal in Vlaanderen in een bepaalde deelsector van de landbouw plaatsvinden. De maatregel is gericht op echte innovatoren en houdt dus een zeker risico in. Voor deze subsidie-maatregel bedraagt het gemiddelde brutobedrijfsresultaat van de bedrijven waaraan in de vijf afgelopen jaren steun werd toegekend, bijna 600.000 euro. In een derde van de gevallen gaat het over eenmanszaken of samenuitbatingen en in twee derde van de gevallen zijn de bedrijven landbouwvennootschappen, bvba's of andere vennootschapsvormen. In dat geval gaat het wel meestal over grotere bedrijven.

Wanneer we innovatie ruimer bekijken, dus ook de 'early adopters' en 'early majority', en het niet zozeer gepaard gaat met grote investeringen, dan merken we dat ook kleine boeren daar instappen.

Ik zie de jongste jaren dat onze boeren alsmaar meer zelf participeren in innovatie. Vanuit de overheid wordt op het vlak van innovatie veel meer ingezet op interactieve innovatie met specifieke ondersteuningsinstrumenten, zoals bijvoorbeeld het Europees partnerschap voor innovatie (EIP). Dat zal in de toekomst nog meer worden gestimuleerd. Een interactief innovatieproces houdt eigenlijk in dat innovatie tot stand komt door interacties en cocreatie tussen relevante actoren. In dit geval zijn dat naast de boeren zelf ook onderzoekers, bedrijfsadviesdiensten, producentenorganisaties enzovoort.

Als ik eventjes de sprong mag maken naar het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB), dan zien we dat daarin ook opnieuw sterk wordt ingezet op die innovatie-instrumenten.

Dan was er uw derde vraag, over artificiële intelligentie. Ik vind dat ILVO ten volle zijn rol speelt op dat vlak, zeker als het gaat over het stimuleren van artificiële intelligentie, met partners zoals de praktijkcentra, de universiteiten en de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO). Men zorgt ervoor dat fundamenteel onderzoek zeer snel kan doorstromen naar bruikbare toepassingen. Efficiëntiewinsten via artificiële intelligentie moeten ook zowel voor kleine als voor grote bedrijven toegankelijk zijn.

Collega De Roo, we staan eigenlijk voor een zeer belangrijke doorbraak met precisietechnieken en artificiële intelligentie. De schaal kan daarbij inderdaad een rol spelen, maar voor een aantal zaken zal die schaal geen rol spelen. Daar waar artificiële intelligentie en hardware samengaan, kan dat mogelijk wel een rol spelen. Bijvoorbeeld wat precisietechnieken betreft, is er misschien geen probleem qua schaalgrootte van onze individuele Vlaamse bedrijven, maar gaat het inderdaad net over de 'schaalkleinte'. Daarom is het inderdaad nog meer van belang om ons collectief goed te organiseren, en om slimme ondersteuning te geven voor het toepassen van die technieken, zodat er een groot digitaal ecosysteem in Vlaanderen ontstaat waarvan elke boer dan de vruchten kan plukken, maar dat er ook garant voor staat dat ze eigenaar blijven van hun eigen data. Dat is heel, heel belangrijk. Ik kan niet nalaten om dat extra te blijven onderstrepen.

Ons departement heeft ook een inspirerend voorbeeld gegeven ten overstaan van de sector. Het departement heeft vorig jaar de Agoria eGov Award voor innovatie 2020 gewonnen voor zijn project inzake het gebruik van geodata en artificiële intelligentie voor gewasherkenning en de automatische interpretatie van luchtfoto's. In het winnende project werden geodata en artificiële intelligentie gebruikt om activiteiten op landbouwpercelen te kunnen opvolgen. Voor die activiteit richt het departement zich vooral op gewasherkenning. Per perceel worden met satellietgegevens groeicurves van het gewas bepaald om het gewas te kunnen herkennen. De advisering en begeleiding van de boer op basis van die curves, bijvoorbeeld met betrekking tot de inzaai- of aanhouddatum, staat ook op de planning van het departement. We gaan nu dus eigenlijk nog een stuk verder daarin. Het project toont aan dat het lezen van luchtfoto's met behulp van artificiële intelligentie een encyclopedie aan potentieel heeft, waarvan de boer de volgende jaren ook nog de vruchten zal plukken.

Collega De Roo, ik probeer u er met al die voorbeelden toch van te overtuigen dat we zeer innovatief bezig zijn en niet achterlopen op de rest van de wereld, zeker niet als het gaat over onze boeren, integendeel.

De voorzitter: Minister, ook de innovatie is u blijkbaar niet vreemd, gelet op de invoering van de nieuwe term 'schaalkleinte'. Daar komen we misschien nog op terug in een latere fase.

De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik vond dat u zeer overtuigend was in het nogmaals onderstrepen van het innovatieve karakter van onze land- en tuinbouwsector op heel veel vlakken. U hebt heel terecht aangehaald dat er enorm veel data zijn binnen onze huidige Vlaamse land- en tuinbouwsector. Ik ben er heel sterk van overtuigd dat het delen, onder de juiste voorwaarden, van die data een echte meerwaarde kan zijn. U hebt ook het werk aangehaald dat al wordt verricht door ILVO, maar we hebben natuurlijk ook onze praktijkcentra en universiteiten. We zitten echt in een kennishub. Zeker op het vlak van zowel artificiële intelligentie als data en landbouwsystemen zitten we in een enorm productieve, vruchtbare regio. Ik wil er zeker ook op aandringen om de kennis die er al is bij ILVO over het bestaande datadeelplatform DjustConnect, zeker ook mee te nemen in wat we breder op Vlaams niveau gaan doen, met het datanutsbedrijf. Bij de insteek van de UGent over de oprichting van dat datanutsbedrijf is er immers altijd op gehamerd dat men de toepassing zo breed mogelijk moet houden, om een aantal vertrouwde partners ook mee te kunnen inschakelen.

Het feit dat daar al ervaring is, lijkt me zeker een meerwaarde en een kans om daarover kennis uit te wisselen. Want naast een sterke structuur – u zei het ook – is er ook vertrouwen nodig om die data te delen en is het ook heel belangrijk om zicht te hebben op wie met die data aan de slag kan en of men daar nog voldoende eigenaar van is.

Concluderend kan ik stellen dat ik heel tevreden ben met uw antwoord. We laten ons zeker niet doen tegenover grotere landen, ook al – daar moeten we ook eerlijk in zijn – is er bij ons sprake van ‘schaalkleinte’, zoals u het noemde. We voeren hier soms wel eens een discussie over megastallen en dergelijke, maar in vergelijking met een aantal andere regio’s in de wereld stellen wij op dat vlak niet zo heel veel voor. We hebben niet de grootste bedrijven qua omvang, maar moeten het hebben van innovatie en van kennisdeling. We moeten er vooral met een sterke, praktijkgerichte onderzoekspoot voor zorgen dat we onze land- en tuinbouwers kunnen ondersteunen, zodat ze daar op termijn alle vruchten van kunnen plukken.

De voorzitter: De heer Van Hulle heeft het woord.

Bart Van Hulle (Open Vld): Zelf ben ik ook heel blij met de zeer pertinente vraag van collega De Roo. Ik ben ook blij met uw antwoord, minister, waarin u zegt dat daar al op geanticipeerd is.

Ik heb een bijkomende bedenking. Ik denk dat land- en tuinbouwers in de toekomst, door die artificiële intelligentie, veel meer een beroep zullen doen op de loonwerksector. Heel veel land- en tuinbouwers zullen niet de middelen hebben om direct die investering te doen. Ik denk dat de loonwerksector de komende jaren veel meer ‘impact’ zal hebben in die land- en tuinbouw. Ik denk – maar u hebt dat eigenlijk al gezegd, minister – dat het wel belangrijk is dat daar vanuit het beleid, in dit geval het Vlaamse beleid, op geanticipeerd wordt zodat de land- en tuinbouwer daar geen te hoge prijs voor betaalt.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Dank u wel voor uw interessante vraag, collega De Roo. Ik denk dat we allemaal overtuigd zijn van de potentiële meerwaarde van artificiële intelligentie in de land- en tuinbouwsector. Die sector is, zoals u uitvoerig hebt toegelicht, minister, inderdaad van oudsher een zeer innovatieve sector in Vlaanderen, en we zijn daarin de nodige stappen aan het zetten.

In dat interview schoof de CEO een aantal positieve vooruitzichten naar voren. Ik denk inderdaad dat er, in het praktische beheer van land- en tuinbouwbedrijven, heel wat opportuniteiten zijn om het werk te vergemakkelijken. Hij deed ook een

aantal voorspellingen die mij en mijn fractie wat minder aanspraken, omdat daar een aantal bedreigingen mee samenhangen. Ik denk dat we heel hard moeten opletten dat we onze landbouwers niet in een soort van afhankelijkheidsrol duwen, waarbij zij kosten maken om data aan te leveren waarvan andere sectoren de vruchten plukken.

Ik denk dat het belangrijk is dat we ervoor zorgen dat dit niet leidt tot opschaling. De CEO liet in het interview verstaan dat hij toch een aantal bedreigingen ziet voor de eerder kleine, familiale landbouwbedrijven. Ik ben dan ook zeer tevreden dat u in uw antwoord al hebt aangehaald dat er ook voor bedrijven die eerder voor 'schaalkleinte' kiezen, opportuniteiten zijn om met artificiële intelligentie aan de slag te gaan. Ik ben tevreden dat u op dat spoor wilt verdergaan, minister.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, bedankt voor de aanvullingen. Collega De Roo, als ik me niet vergis, is dit uw allereerste vraag om uitleg in deze commissie. Ik ben al veel vergeten vandaag, daarom meld ik het pas in de tweede ronde. In elk geval vond ik het een heel interessante en innovatieve vraag.

Ik heb nog een aantal aanvullende antwoorden.

Mijnheer Van Hulle, het is de bedoeling om iedereen die data genereert of kan benutten, te betrekken, dus zeker ook de loonwerkers, maar het kostenplaatje waar u naar verwijst, speelt ook wel een rol. Vandaar is het goed dat ILVO het deelplatform DjustConnect ontwikkeld heeft, omdat de kosten zo laag gehouden kunnen worden. Toen ik het had over 'schaalkleinte' was dat niet om op te schalen, maar omdat ik vind dat elk bedrijf, groot of klein, in de toekomst sowieso zal moeten inzetten op data. Het is van belang dat ze een platform hebben dat ze kunnen gebruiken. Dan kan je een beetje die nadelen van de schaal wegnemen.

De investeringen in machines worden duurder, soms ook te duur – u hebt ernaar verwezen mijnheer Van Hulle – om als individueel bedrijf te kunnen dragen. Dan kan loonwerk of kunnen machinerings van boeren die groepsaankopen en aan groepsgebruik doen, een oplossing brengen. Ik ben er echt van overtuigd dat precisielandbouw en innovatie ook via loonwerk geïmplementeerd zal worden, boven op wat de boeren zelf doen. Dat is trouwens een zeer goede aanvulling die u gegeven hebt. Dat is ook de reden waarom we in het kader van de relance ook middelen voorzien om de digitalisering op een hoger niveau te brengen in de land- en tuinbouw.

Mijnheer Coel, u hebt een aantal extra opmerkingen gemaakt, maar ik heb geen extra vragen aan mijn adres gehoord.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Dank u, collega's voor de aanvulling. Ik begrijp daar heel sterk uit dat kostprijs natuurlijk altijd een reglement is dat moet worden meegenomen. Enerzijds zullen kostprijs en machines natuurlijk vaak toch door een aantal grotere structuren zoals machinerie of loonwerkbedrijven worden gedragen. Anderzijds is er ook de kostprijs van het platform. Als we vanuit Vlaanderen die duit al in het zakje kunnen doen, om daar met ILVO sterker te staan, lijkt dat mij al een heel grote winst. Dan denk ik vooral dat de afweging of het de kostprijs waard is, ook zal afhangen van wat er met de data gedaan kan worden of welke processen een stukje artificieel intelligent gemaakt kunnen worden. Ik ben blij dat de minister er in haar antwoord op heeft geduimd dat de land- en tuinbouwsector ook op dit vlak innovatief is en ook zal blijven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de brede weersverzekering – 1658 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Emmily Talpe

De voorzitter: Een bijzonder moment, de eerste keer dat ik deze commissie mag voorzitten.

De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Ik heb een vraag over de brede weersverzekering, een verhaal dat hier al verschillende malen aan bod gekomen is. We weten dat in gevolge van het decreet van 5 april 2019 de basis gelegd is voor enerzijds de integratie van de landbouwrampenschade in de algemene rampenschade en vooral ook voor het implementeren van een brede weersverzekering. Slechts in heel uitzonderlijke omstandigheden is het nog mogelijk dat het Rampenfonds tussenkomt in schade aan teelten. De brede weersverzekering moet dus de basis zijn voor de vergoeding van calamiteiten voor landbouwers, natuurlijk op voorwaarde dat zij zelf zo'n verzekering afsluiten. Wanneer een verzekering afgesloten wordt, is er een mogelijkheid tot terugbetaling van de premie van 65 procent. Daar is natuurlijk een procedure aan gekoppeld, die momenteel loopt en die dus moet leiden tot afhandeling van die uitbetaling. De brede weersverzekering heeft ook een specifiek kader: de verzekeraar moet een verzekering laten goedkeuren door de Vlaamse overheid en moet dus een aantal ongunstige weersomstandigheden verzekeren; hiervoor is een limitatieve lijst opgesteld.

In de toekomst zullen we ongetwijfeld in deze commissie ook een grondigere evaluatie doen met betrekking tot hoe dit systeem van de brede weersverzekering loopt in afweging tot het vroegere systeem van landbouwramp versus algemene ramp. Minister, ik wil nu toch al een aantal vragen stellen voor een eerste impressie over het eerste jaar met de brede weersverzekering.

Het eerste jaar is achter de rug. Wat is uw eerste impressie over de werking van de verzekering? Hoe loopt dit? Kunt u uw eerste ervaringen uit de praktijk toelichten?

Hoe verloopt de terugbetaling van de premie voor de brede weersverzekering?

Zijn er elementen waarvan men nu al weet dat die bijgestuurd zullen moeten worden in het kader van de brede weersverzekering?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik ben heel tevreden met het grote aantal landbouwers dat in 2020 een gesubsidieerde brede weersverzekering heeft afgesloten. Tot 2019 was er geen enkele teeltverzekering op onze markt beschikbaar en nadat dit parlement de basis legde voor het nieuwe systeem, was het afwachten of er verzekeraars zouden opstaan die subsidiabele verzekeringsproducten zouden aanbieden. In totaal zijn er uiteindelijk vijf producten op de markt gekomen.

Voor het eerste werkingsjaar van een subsidieregeling hebben uiteindelijk 3076 landbouwers een verzekering afgesloten. Ik vind dat een behoorlijk resultaat. We moeten immers voor ogen houden dat risicobeheer meer is dan louter verzekeringen sluiten. Sommigen verkiezen eenmalige fysieke investeringen zoals hagelnetten, een zonnepanelen of irrigatienetwerk boven een jaarlijkse verzekering. Ook niet alle teelten zijn even gevoelig voor alle weersrisico's. Grasland bijvoorbeeld,

wat een derde vormt van alle landbouwgrond, is niet gevoelig voor vorst, hagel, storm of lokale rukwinden, terwijl andere teelten dat net wel zijn. Iedere boer maakt dus zijn eigen keuze op basis van zijn eigen situatie en risico's.

Maar uiteraard zijn er een aantal elementen die kunnen verbeteren. Zo is uit een eerste operationele evaluatie gebleken dat de aanvraagprocedure van de subsidie nog kan worden vereenvoudigd. Ook de timing voor verzekeraars om een erkenningsaanvraag in te dienen voor hun polis is moeilijk. Die elementen worden dit jaar verbeterd.

Daarnaast was er afgelopen voorjaar het begin van de coronapandemie, met het uitstel van de indieningsdatum van de verzamelaanvraag tot gevolg. Dit zorgde ervoor dat landbouwers en verzekeraars in het eerste werkjaar met een aantal praktische moeilijkheden in de opstartfase werden geconfronteerd.

Voor de overheidssteun baseert het Departement Landbouw en Visserij zich op de gegevens die het doorkrijgt van de verzekeraars en op de gegevens van de aangifte door de landbouwer in de jaarlijkse verzamelaanvraag. Bij de controle wordt gekeken naar de effectieve bedragen die de verzekeraars hebben ontvangen en worden de oppervlaktes aan verzekerde teelten vergeleken met de effectieve oppervlakte voor die teelten in de verzamelaanvraag. Als uit die kruiscontroles afwijkingen blijken, is het mogelijk dat de dossierafhandeling vertraging oploopt.

Op dit moment zijn de betalingen aan onze boeren lopende. Een aantal landbouwers zijn al uitbetaald. Voor enkele verzekeraars, van wie de gegevens onvolledig of incoherent waren, wordt de controleprocedure momenteel afgerond en zullen de betalingen uitgevoerd worden in de tweede helft van februari. Collega Dochy, het is dus mogelijk dat er na de eerste betalingen nog correctiebetalingen zullen gebeuren.

De belangrijkste bijsturing betreft de vereenvoudiging van de subsidieaanvraag in de verzamelaanvraag waarbij voortaan een deelnameverklaring aan de brede weersverzekering wordt gevraagd van de landbouwer. De kwaliteit van de data die nadien door de verzekeraars aan het departement worden aangeleverd, is van primordiaal belang voor een snelle en correcte uitbetaling van de subsidie aan de landbouwers. Tijdens het eerste jaar is gebleken dat daar verbeteringen mogelijk zijn met betrekking tot het uitwisselen van gegevens.

In 2021 zullen we inzetten op het gebruik van een geautomatiseerde webservice van het departement door de verzekeraars. Met deze webservice kunnen verzekeraars de oppervlaktes en teeltcodes uit de verzamelaanvraag consulteren en importeren in hun eigen beheerssysteem.

Om aan de problematiek van laattijdige subsidieaanvragen te verhelpen, is intussen ook een communicatiecampagne gestart. Op die manier trachten we te stimuleren dat landbouwers het risicobeheer op hun bedrijf in zijn totaliteit bekijken, en nog voor het teeltseizoen begint, beslissen of een brede weersverzekering daar het sluitstuk van kan zijn.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, ik dank u voor het antwoord. Het lijkt me inderdaad logisch dat er in elk nieuw systeem een aantal kinderziektes zitten waaraan het best wordt verholpen. Uit uw antwoord blijkt dat de administratie bezig is met een grondige inventaris. Wat de communicatie betreft, wordt gewezen naar de landbouwers maar ook naar de verzekeringsmaatschappijen. Ik meen immers te begrijpen dat de reden van een vertraagde uitbetaling eigenlijk te vinden is in het niet goed kunnen doorgeven van de gegevens of in misverstanden tussen de

verzekeringsmaatschappij en de overheid. De landbouwer heeft natuurlijk al een aanmelding moeten doen bij zijn verzamelaanvraag.

Minister, hebt u de indruk dat er een groeiend aanbod aan weersverzekeringen zal zijn op de markt? Of zijn er instellingen die vandaag, na het eerste jaar al, zeggen dat ze het eigenlijk niet meer zien zitten, die er de brui aan geven?

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, dank u wel voor die stand van zaken. Ik denk dat het heel goed is dat we toch al een eerste inkijk hebben in die eerste praktijkervaringen. Ik denk dat het ook logisch is dat het nog niet mogelijk is om echt een diepgaande, grondige evaluatie te maken op dit ogenblik, omdat we pas sinds januari 2020 zijn gestart. Ik ben er echter van overtuigd dat het besluit van de Vlaamse Regering en het decreet zorgen voor de juiste garanties met betrekking tot de wetenschappelijke onderbouwing van die erkenning van die rampen. Sowieso lijkt het me belangrijk dat we toch een onderscheid blijven maken tussen enerzijds de problemen die zijn opgedoken met betrekking tot die pandemie, waarvoor de Vlaamse Regering trouwens al diverse maatregelen heeft genomen, en anderzijds de nieuwe regeling met de brede weersverzekering, die is opgestart in een moeilijk jaar, in een coronajaar. Ik heb geluisterd naar uw uitleg, en ik heb daar geen verdere vragen bij. Dank u wel voor de toelichting.

De voorzitter: De heer Van Hulle heeft het woord.

Bart Van Hulle (Open Vld): Minister, dank u wel. Ik heb drie bemerkingen. Ten eerste denk ik dat het misschien toch te overwegen is om de parameters wat meer te verfijnen naargelang de deelsector. Ik ken bijvoorbeeld de boomkwekerijsector, want daar ben ik zelf actief in, en daar, en blijkbaar is dat ook in de vlassector zo, zijn er heel weinig bedrijven die gebruikmaken van die brede weersverzekering omdat de prijs om daarvan gebruik te maken op basis van die parameters veel te hoog is ten opzichte van de kans dat er zich iets voordoet. Als het zich voordoet, dan zijn de verliezen echter wel enorm. Misschien is een verfijning van die parameters per deelsector – en er zijn ongetwijfeld nog andere deelsectoren, die ik dan minder goed ken – wel een optie om te bekijken.

Ten tweede zit hitte niet in het pakket, als ik het goed begrijp. Verbranding en hitte kunnen wel een effect hebben daarop. Kunt u wat verduidelijking geven daarover?

Ten derde is dit, als ik het goed begrijp, een project met overheidstussenkomst dat drie jaar loopt, maar velen die nu in die brede weerszekering zitten, vragen zich af wat er na die drie jaar zal gebeuren met hun premie. Zal die dan spectaculair omhooggaan? Daar is er wel wat onzekerheid over. Misschien kunt u dus daarover ook een verduidelijking geven.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Minister, ik heb ook een paar korte bijkomende vragen. Ik herinner me dat we over die evaluatie in de commissie al een paar maanden geleden vragen hebben gesteld, en dat u terecht zei dat het nog te vroeg was om te evalueren, zoals u dat nu ook zegt, na een jaar. Wanneer denkt u dan echter wel dat er een grondige evaluatie kan gebeuren? Als ik immers bekijk wat de belangrijkste landbouworganisatie nu al schrijft over die evaluatie, dan zitten daar heel wat elementen in. Wat vindt u daar zelf van? Met welke timing kan de overheid dat wel grondig evalueren?

Ik lees in die evaluatie van de Boerenbond ook dat er wat captatieverboden betreft, wordt gevraagd dat de overheid die informatie goed in beeld zou brengen. Dat is een logische vraag, uiteraard, maar hoe verhoudt zich dat tot heel het gebeuren

van de Blue Deal? Bij mijn weten wordt daar goed over gecommuniceerd als dat nodig is, in hitteperiodes. Wat vindt u van dat stuk evaluatie?

Dan was er nog de concrete vraag over hitte en zonnebrand. Er wordt gesugereerd dat er ook op Europees vlak de nodige aanpassingen zouden moeten gebeuren, waarbij dat ook zou worden beschouwd als ongunstige weersomstandigheden.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Dank u wel voor deze vraag. We hebben het hier vroeger al over gehad. Ik had het toen over signalen uit bedrijven met heel veel teelten, bijvoorbeeld van groenten, op kleine oppervlaktes. Dat sluit misschien wat aan bij de vraag van collega Van Hulle. Men moet namelijk toch kijken naar specifieke aandachtspunten in bepaalde deelsectoren en bekijken hoe men het systeem kan verfijnen om een match te kunnen maken tussen de teeltwijze en de verzekering die toegepast wordt. Ik denk dat die bezorgdheid er nog altijd is en dat een aantal mensen er om die reden nog niet ingestapt zijn.

Zo kom ik tot mijn tweede vraag. Minister, welke mogelijkheden ziet u en welke initiatieven zult u nemen om dat aandeel te verhogen? Ik denk dat we wel tevreden kunnen zijn met het aantal bedrijven dat nu is ingestapt, maar het zijn er natuurlijk nog te weinig. Ik denk dat we waarschijnlijk willen dat meer bedrijven instappen. Er zullen redenen zijn waarom bepaalde bedrijven het bekeken hebben en uiteindelijk tot de conclusie gekomen zijn dat het op dit moment niet interessant is, volgens de huidige criteria, om in te stappen. Ik begrijp dat er een stuk administratieve vereenvoudiging wordt voorgesteld. Dat is een heel goede zaak. Maar ik denk dat er waarschijnlijk bijkomende maatregelen nodig zullen zijn, die misschien ook deel uitmaken van zo'n evaluatie. Mijn bezorgdheid voor bedrijven met bijvoorbeeld veel groenten op kleine oppervlakten is vandaag nog steeds aanwezig.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor de interesse en voor de aanvullende vragen. Ik zal starten met collega Dochy. Er zal dit jaar een polis extra verzekerd zijn. In totaal zijn er dus vanaf dit jaar zes polissen.

Wat de prijs van de polissen betreft, collega Van Hulle: hoe meer polissen er op de markt komen, hoe meer de prijs een rol zal spelen. Polissen die te duur zijn, zullen zichzelf dus automatisch uit de markt prijzen, zo werkt de markt. Nu bevindt alles zich nog in een opstartfase.

Wat na 2023? Percelen die in de eerste drie jaar verzekerd worden, kunnen tot 2026 rekenen op dezelfde ondersteuning van 65 procent. Het is dus heel belangrijk dat alle boeren weten dat ze beter geen vijf jaar wachten om in te tekenen. Hoe sneller ze intekenen, hoe positiever.

Collega Dochy, u maakte zich zorgen over de betaling. Het gros van de boeren werd betaald. Als dat nog niet gebeurd is, ligt dat meestal aan de verzekeringsmaatschappij die bepaalde gegevens nog niet aanleverde of aan een mismatch tussen gegevens. Dat wordt sowieso nog in februari, de kortste maand van het jaar, allemaal afgerond.

Percelen die pas later verzekerd worden, zullen ondersteuning ontvangen in functie van het beschikbare budget. Zoals ik al zei: hoe sneller een boer zich verzekert, hoe hoger het steunpercentage. Verspreid dus die boodschap!

Collega Vandenhove, u legde een link met de captatieverboden. Binnen de Commissie Integraal Waterbeheer zal binnenkort een projectoproep rond captaties

worden gestart, met als bedoeling daarvoor een interactieve kaart te ontwikkelen. De gegevens zouden dus in de toekomst veel sneller toegankelijk moeten worden. Uw opmerking is zeker terecht.

Collega Steenwegen, ik vind dat we niet de fout mogen maken om te denken dat iedereen zich per se moet verzekeren. Niet alle teelten zijn even risicogevoelig. Sommige boeren slagen er ook in om hun klanten een deel van het risico te laten dragen door bijvoorbeeld op voorhand vaste prijzen af te spreken. Dat is een reden om zich niet te verzekeren bij een verzekeringsmaatschappij. Ieder bedrijf maakt zijn rekening. Het is voor mij echt van belang dat elk bedrijf effectief zijn rekening maakt en dat doet op basis van goede informatie en goede begeleiding en zo de juiste polis kiest of geen polis kiest. Dat is mijn grootste zorg: dat elke boer de kans krijgt om zijn keuze te maken. Ik heb u wellicht al verteld dat ik een paar maanden geleden op bezoek was bij een fruitboer in Limburg, waar vragen gesteld werden over die verzekering en wat die allemaal dekte.

Volgens die boer waren we aan het discussiëren over iets wat hij niet zo goed vindt. Hij zei te willen investeren in een systeem om zijn peren tegen zonnebrand te beschermen. Het is dus heel belangrijk om na te gaan wat voor een bepaald bedrijf het belangrijkste is en daar de juiste begeleiding voor te creëren.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, ik denk dat het inderdaad belangrijk is om verdere informatie te verschaffen aan de landbouwers en hen te sensibiliseren om de juiste keuze te maken. Zoals u zelf terecht zegt, hoeft niet iedereen zich te verzekeren. Wie blootgesteld wordt aan specifieke risico's, moet voor zichzelf beslissen om die verzekering al dan niet te nemen en dus ook goed op te letten in het kader van de regeling: wie vandaag verzekert, kan een bepaald areaal vastklikken om een verdere premie te kunnen terugkrijgen. We zullen dit verder opvolgen vanuit deze commissie. Ik dank u voor deze stand van zaken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de lijst van ecoregelingen van de Europese Commissie – 1666 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Minister, collega's, momenteel wordt op Europees niveau nog onderhandeld over de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). Via de media en het verslagmoment van de Europese minister-raden over Landbouw hebben we vernomen dat de Europese Commissie een lijst met mogelijke landbouwpraktijken die in aanmerking komen voor ecoregelingen gepubliceerd heeft. Deze lijst moet als inspiratie dienen voor de invulling van het toekomstige GLB voor de lidstaten. Deze lijst biedt landbouwers, administraties, wetenschappers en belanghebbenden een basis voor verdere besprekingen over het optimaal gebruik van dit nieuwe instrument en vergroot ook de transparantie van het hele hervormingsproces, wat precies de bedoeling is van Europa.

Ecoregelingen zijn essentieel in de hervorming van het GLB. Ze maken het mogelijk om landbouwers te vergoeden voor de maatschappelijke diensten die ze leveren met betrekking tot het milieu en klimaat. Zo moet het GLB bijdragen aan de transitie naar een duurzaam voedselsysteem terwijl het landbouwers ondersteunt.

Minister, hebt u zelf plannen met deze lijst bij het overleg dat in Vlaanderen wordt georganiseerd over het toekomstige GLB?

Zult u overlegmomenten organiseren met landbouwers, wetenschappers en andere belanghebbenden over deze lijst met mogelijke praktijken? Die lijst biedt mogelijkheden voor meer overleg en consultaties. Welke organisaties zullen hierbij betrokken worden en hoe past dit binnen het huidige Vlaamse overleg over de hervorming van het GLB? Blijft het daartoe beperkt of komen er bijkomende initiatieven?

De maatregelen zijn onderverdeeld in thema's. Hebt u al een idee op welke thema's u wilt inzetten binnen de Vlaamse invulling van het GLB?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Vandenhove, zoals u weet, is het wetgevend proces voor de bijsturing van het GLB op Europees vlak nog lopende. In de loop van de maand mei zou een politiek akkoord moeten kunnen worden bereikt tussen de Europese Commissie, de Raad en het Europese Parlement.

In afwachting daarvan heeft de Europese Commissie op 14 januari 2021 een vrijblijvende voorbeeldlijst van landbouwpraktijken gepubliceerd die de lidstaten vanaf 2023 potentieel zouden kunnen stimuleren via de zogenaamde ecoregelingen. De voorbeeldlijst dient dus als ondersteuning voor de lidstaten die de komende maanden elk een lijst met ecoregelingen op maat van hun eigen noden zullen uitwerken. Het is dus niet zo dat de commissie wil dat alle lidstaten dezelfde ecoregelingen toepassen of verplicht kiezen uit die voorbeeldlijst. Dat zou ook niet werken want men kan de landbouwomstandigheden op het Europese continent in al die landen niet zomaar met elkaar vergelijken.

Wel is het zo dat ecosteunregelingen die een lidstaat wil invoeren op zijn grondgebied zullen moeten worden goedgekeurd door de Europese Commissie. Hierbij zal de commissie elk voorstel individueel beoordelen.

In die zin is die voorbeeldlijst voor ons wel een belangrijke inspiratiebron en toetssteen bij de uitwerking van de nieuwe ecoregelingen.

Het uitstel van de GLB-hervorming met twee jaar heeft ons niet belet om al aan de slag te gaan en de werkzaamheden voor de opmaak van een strategisch GLB-plan voor Vlaanderen op te starten. De diverse stakeholders heeft men daarbij betrokken, aan de hand van klankbordgroepen, sinds oktober 2018. Daar zitten heel wat vertegenwoordigers in. De ecoregelingen zijn er meermaals aan bod gekomen.

Ze zijn inderdaad, zoals u zelf zei, ondergebracht in thema's. Het uitgangspunt voor de opmaak van het Vlaamse Strategisch GLB-Plan in zijn geheel is een sterkte-zwakteanalyse en een nodenanalyse. Het is alleszins niet de bedoeling dat we ons toespitsen op één specifiek thema, gelet op de verscheidenheid in onze Vlaamse landbouw. Ik denk dat we een gevarieerd pakket van steunmaatregelen moeten uitwerken, dat een aantal thema's omvat, zodat elke land- en tuinbouwer er zijn of haar stimulans in kan vinden om de bedrijfsvoering te verduurzamen. De Europese thema's die hierbij naar voren komen, zijn klimaatmitigatie en klimaatadaptatie, bodemkwaliteit, biodiversiteit, dierenwelzijn, waterkwaliteit ... Daar zitten dus heel wat zeer interessante kapstokken in.

Wat wil men bij de Europese Commissie altijd toetsen? Ten eerste zijn dat de bijdragen aan de uitdagingen op het vlak van klimaat, leefmilieu, dierenwelzijn en antimicrobiële resistentie. Ten tweede zijn dat de bijdragen aan de noden en prioriteiten in Vlaanderen. Ten derde is er het voortbouwen op de baseline van de conditionaliteit. Ten vierde is er het bijdragen aan de doelstellingen van de Europese

Green Deal. Maar zoals gezegd, ik ben een beetje vooraf aan het spreken. We moeten immers wachten op het definitieve kader, dat vermoedelijk in de komende maanden zal kunnen worden uitgewerkt.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik deel uw mening dat het inderdaad geen verplichting is om te kiezen uit deze lijst, maar ik denk dat het een handige handleiding is voor iedereen die omtrent het GLB aan het werken is, zodat men kan bekijken in welke mate de initiatieven die Vlaanderen zal uitwerken, gelijklopen met de richting die de Europese Commissie aangeeft.

Er is natuurlijk overleg over heel het GLB-gegeven met de minister die bevoegd is voor Leefmilieu en Klimaat. Is er ook overleg met de Vlaamse minister van Dierenwelzijn wat de aspecten van het dierenwelzijn betreft? U hebt dat dierenwelzijn ondertussen al wel vermeld.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat we op het vlak van leefmilieu, natuur, dierenwelzijn en klimaat een hele hoop uitdagingen hebben in Vlaanderen, en dat de landbouw een goede rol kan spelen in het bijdragen tot oplossingen voor die problemen. Ik denk dat de ecoregelingen een goed systeem zijn om onze landbouwers daar ook voor te belonen, om hen te motiveren om bij te dragen aan die inspanningen. Ik denk dat het dan ook van belang is dat de op te maken lijst met mogelijke maatregelen zo goed mogelijk aansluit bij de beleidsdoelstellingen die we hebben in die domeinen. Ik neem aan dat er daarover ook wordt afgestemd met de bevoegde ministers die die doelstellingen nastreven, maar ik vroeg me ook af of er bij het opstellen van die lijst ook een soort monitoringsysteem wordt uitgewerkt, zodat we kunnen meten of die maatregelen die dan worden genomen en waarvoor de landbouwers dan kunnen kiezen, ook daadwerkelijk bijdragen tot het bereiken van die doelstellingen, zodat we en cours de route eventueel nog kunnen bijsturen. Wordt dat proactief overwogen? Hoe zal men die mogelijke maatregelen opvolgen, en heeft dat een invloed op de keuze van de maatregelen die in de lijst zullen komen?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): We hebben er in het verleden al meermaals over gesproken dat beheersovereenkomsten of ecoregelingen interessante pistes kunnen zijn om land- en tuinbouwers te vergoeden voor de extra zaken die we aan hen vragen. We moeten de mogelijkheden van de verdienmodellen daar zeker bij betrekken.

U hebt heel duidelijk gezegd dat de lijst een inspirerende lijst is. Die is zeker interessant. Anderzijds is het uiteraard ook de bedoeling om op Vlaams niveau te kijken wat de noden zijn en hoe daar heel specifiek op kan worden ingespeeld.

Beheersovereenkomsten en ecoregelingen zijn niet volledig nieuw. Ook in het verleden is heel bewust ingezet op een aantal thema's met beheersovereenkomsten. In welke mate wordt nagegaan of die beheersovereenkomsten opnieuw verlengd zouden kunnen worden? Voor de continuïteit en wegens het feit dat heel wat landbouwers zich vandaag engageren om op die manier te werken, is het belangrijk dat ze de kans krijgen om daar verder op in te zetten. Het is belangrijk dat de overheid vertrouwen kan geven dat wie daarop inzet, dit op een continue manier kan verderzetten. Dus, in welke mate wordt rekening gehouden met de bestaande regelingen? Wordt overwogen om die eventueel aan te melden bij Europa?

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, op Europees niveau denkt men, hoopt men tot een akkoord te kunnen komen in mei 2021. Kunt u verduidelijken wat de timing is voor de voorstellen op Vlaams niveau? Er wordt van ons ook verwacht dat we voorstellen indienen bij Europa. Wanneer zal ons eigen Vlaams Strategisch Plan, ons voorstel met betrekking tot de ecoregelingen, klaar zijn en wanneer moeten we dat bezorgen aan Europa? Kan daarbij rekening gehouden worden met de definitieve beslissing die op Europees niveau genomen zal worden, omdat die deels zal bepalen wat al of niet mogelijk is? Wanneer denkt u uw eigen voorstel inzake de ecoregelingen af te ronden zodat we er kennis van kunnen nemen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank jullie voor de aanvullende vragen. Het is de bedoeling om het strategisch GLB in zijn geheel aan de Vlaamse Regering voor te leggen. Er is ook nog in een openbaar onderzoek voorzien voor dit plan. Het moet dus nog een hele weg gaan.

Mijnheer Vandenhove, ik wil u nu al geruststellen dat er heel veel overlap is tussen de voorbeeldlijst van de Europese Commissie en dat wat we zelf aan het voorbereiden zijn. Het tegendeel zou u wellicht verbaasd hebben.

Mijnheer Coel, de ecoregelingen zijn er om de publieke diensten die boeren aan ons allen leveren, te vergoeden. Er komt ook een monitoring en een evaluatiesysteem om de effectiviteit en de doelmatigheid tot 2027 te bepalen. Daarover zullen de lidstaten moeten rapporteren.

Mevrouw Rombouts, de groene architectuur bestaat uit drie lagen: de conditionaliteit, de ecoregelingen en de beheersovereenkomsten. De beheersovereenkomsten behoren tot de bevoegdheid van minister Demir en moeten uiteraard geïntegreerd worden in het gehele plan. Naast de ecoregelingen – dat is de eerste pijler van het GLB – zullen er in de toekomst ook agromilieuverbintenissen en beheersovereenkomsten – dat is de tweede pijler – blijven bestaan. Of die identiek zullen zijn aan de huidige maatregelen ligt nog niet vast. Dat moet in het geheel bekeken worden.

Normaal, mijnheer Steenwegen, moet het hele proces eind dit jaar afgerond zijn en dienen we het plan eind dit jaar in bij Europa. Dat is de richting waarin we nu werken om ons huiswerk aan de Europese Unie te bezorgen, maar ook daar moet men het huiswerk maken. Alles hangt een beetje aan elkaar vast.

Ik hoop dat het openbaar onderzoek in Vlaanderen nog dit voorjaar zal kunnen lopen, maar we zijn ook afhankelijk van de vorderingen op Europees niveau. Wordt dus vervolgd.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Ik ga akkoord met de minister: wordt vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.